

Література:

1. Ідентифікація особистості. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://yakvidpovid.xyz/istorija-doslidi-doslidzhennja/sudova-medicina-2/29714-identifikacija-osobistosti.html>
2. Судова медицина. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://stud.com.ua/29932/meditsina/sudovo_medichna_identifikatsiya_osobi
3. Пропедевтична педіатрія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://epidruchniki.com/content/365_51_Zakonomirnosti_ta_sychasni_tendencii_fizichnogo_rozvitky_ditei_riznogo_viky.html
4. Розвиток тимчасових та постійних зубів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>
5. Снетков В.А., Виняченко И.Ф., Житников В.С., Зинин А.М., Овсянникова М.Н. Криминалистическое описание внешности человека. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1200905/>
6. Петров С. В., «Общая хирургия» 1999. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.med24info.com/books/obschaya-hirurgiya/>
7. Судова медицина. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://medical-enc.com.ua/index-59.htm>
8. Робота з речовими джерелами криміналістичної інформації при розкритті та розслідуванні злочинів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-7167-20.html>

ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

Бондя Н.В.

курсант

Національна академія внутрішніх справ

Одним з основних завдань у діяльності правоохоронних органів є швидке та повне розслідування і розкриття кримінальних правопорушень, та викриття винних у злочинній діяльності. Сьогодні злочинність пристосовується до нових соціально-економічних умов. Тому розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими групами, завжди представляють собою велику складність як за обсягом слідчої роботи, так і в психологічному аспекті, а також має певні особливості.

Висунення версій про вчинення кримінальних правопорушень організованою групою може бути здійснене на самому початку розслідування. При чому виявленню організованої групи здебільшого сприяють результати оперативно-розшукової діяльності. Оперативно-розшукова інформація сприяє висуненню слідчих версій, плануванню розслідування, розробці тактики окремих слідчих (розшукових) дій або тактичних операцій.

Важливе значення при розслідуванні кримінальних правопорушень, що вчиняються організованими злочинними групами, належить не тільки огляду місця події але й обшуку. Слід звернути увагу на те, що злочинці не можуть обійтися без надійної організаційно-технічної бази, що робить їх менш вразливими для правоохоронних органів, більш мобільними в одержанні необхідної для злочинної діяльності інформації, що слід врахувати під час підготовки та проведення обшуків [1, с. 70]. Тому, особливої актуальності набуває дослідження актуальних питань застосування тактичних прийомів проведення обшуків з урахуванням сучасних потреб правоохоронної практики.

Вагомий внесок у розробку наукових основ щодо формування та застосування тактичних прийомів та методів проведення обшуку зробили відомі вчені-криміналісти, зокрема, Р.С. Белкін, П.Д. Біленчук, С.Ф. Денисюк, В.О. Коновалова, О.Р. Ратінов, В.М. Тертишник та багато інших.

Здійснення обшуків під час розслідування кримінальних правопорушень, що вчиняються організованими групами, пов'язано з реальною загрозою надання озброєного опору. Тому, проведення обшуку може бути пов'язане з усуненням протидії і затриманням тих чи інших осіб. У таких випадках, одні вчені підкреслюють наявність конфліктного характеру проведення розглядуваної слідчої (розшукової) дії, дехто вважає, що проведення обшуку може характеризуватися як конфліктним, так і безконфліктним її перебігом. Варто погодитись з думкою В.О. Коновалової, що такий поділ має вкрай широкий діапазон спрямованості, а тому обрання відповідної тактики розглядуваної слідчої (розшукової) дії й оптимальне використання тактичних прийомів є необхідність більш диференційованого підходу до ситуативності обшуку [2, с. 50]. З урахуванням вищевикладених позицій С.Ф. Денисюк виділяє типові блоки ситуації слідчої (розшукової) дії. До них належать ситуації:

- 1) зумовлені обсягом інформації;
- 2) ситуації, які стимулюють спілкування з обшукуваним;
- 3) пов'язані з протидією здійсненню розглядуваної слідчої (розшукової) дії;
- 4) пояснюється рівнем поінформованості про предмет пошуку;
- 5) спосіб зберігання предмету пошуку [3, с. 121–122].

Під час розслідування цієї категорії злочинів предметом пошуку достатньо часто є:

- вогнепальна і холодна зброя;
 - вибухівка; предмети, що є вилученими із законного обігу;
 - предмети, за виготовлення, зберігання та збут яких передбачена кримінальна відповідальність;
 - предмети, що мають на собі сліди злочину;
 - трупи або частини розчленованого трупа;
 - речі й цінності, здобуті злочинним шляхом; різного роду документи та ін.
- [5, с. 58-62].

У роботі правоохоронних органів відзначається поява нового об'єкта пошуку за даною категорією злочинів особи, які переховуються у тих або інших місцях.

Часто під час проведення обшуку у розслідуваннях кримінальних правопорушень цієї категорії існує потреба у проведенні пошукових дій водночас у кількох осіб або в різних місцях (тактична операція «груповий обшук»). Застосування такої тактичної операції зумовлено такими обставинами: наявність стійкої злочинної групи; члени групи не взяті під варту; розосередженість об'єктів обшуку; наявність налагодженої системи взаємодії між членами угруповання; присутністю керуючих засад у діяльності злочинної групи. Для успішного проведення «групового обшуку» необхідно створити кілька слідчо-оперативних груп – залежно від кількості об'єктів, що підлягають обшуку.

Крім того, під час розслідування кримінальних правопорушень, що вчиняються злочинними організованими групами, важливе значення може мати тактична операція «припущення обшуку з негативними наслідками». Її сутність полягає у тому, що реально існує кілька різних об'єктів обшуку. Під час здійснення такої операції відповідно до тактичного задуму обирається один із об'єктів обшуку, де й проводиться слідча (розшукова) дія, за іншими виконується спостереження. У процесі оперативного спостереження встановлюється динаміка місцеперебування злочинних формувань, ознаки переміщення товарів або інших предметів, змінення місця розташування тих чи інших об'єктів. Оперативне спостереження дає змогу виявити більш широкий спектр можливих місць приховування, після чого здійснюються результативні обшуки. Схематично тактична операція «припущення обшуку з негативними наслідками» може бути подана таким чином: безрезультатний обшук – оперативне спостереження – результативний обшук.

Отже, усі перелічені тактичні прийоми виступають ефективним засобом у відшуванні об'єктів пошуку. Застосування їх слідчим під час проведення обшуків дозволяє цілеспрямовано проводити пошуки, залежно від слідчої ситуації, що склалася.

Література:

1. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: Монографія / К.О. Чаплинський. – Дніпропетровськ, 2006. – 308 с.
2. Коновалова В.Е. Криминалистическая тактика: теории и тенденции: учебное пособие / В.Е. Коновалова, В.Ю. Шепетько. – Х.: Гриф, 1997. – 256 с.;
3. Денисюк С.Ф. Система тактичних прийомів обшуку: Дис. ... канд. юрид. наук за спец.: 12.00.09. / С. Ф. Денисюк. – Х., 1999. – 204 с.
4. Денисюк С.Ф. Співвідношення тактики та організації проведення слідчої дії / С. Ф. Денисюк // Право і безпека: Науковий журнал. – 2010. – № 4. – С. 176-179.
5. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник. Академічне видання. – Підручник. / В. М. Тертишник. – Київ: Алерта, 2014. – С. 58-62.